

Innst. 271 S

(2009–2010)

Innstilling til Stortinget fra utenriks- og forsvarskomiteen

Dokument 16 (2009–2010)

Innstilling fra utenriks- og forsvarskomiteen om årsrapport fra Stortingets delegasjon til EFTA- parlamentarikerkomiteene og Den felles EØS- parlamentarikerkomiteen for 2009

Til Stortinget

Sammendrag

Stortingets delegasjon til EFTA-parlamentarikerkomiteene og Den felles EØS-parlamentarikerkomiteen for valgperioden 2005-2009 var følgende:

<i>Medlemmer</i>	<i>Varamedlemmer</i>
Svein Roald Hansen (A), leder	Steinar Gullvåg (A)
Laila Dávøy (KrF), nestleder	Tove Karoline Knutsen (A)
Marianne Aasen (A)	Morten Høglund (FrP)
Gjermund Hagesæter (FrP)	Lodve Solholm (FrP)
Bent Høie (H)	Ola Borten Moe (Sp)
Øystein Djupedal (SV)	Lars Sponheim (V)

Etter stortingsvalget ble ny delegasjon valgt av Stortinget 20. oktober 2009 for valgperioden 2009–2013:

<i>Medlemmer</i>	<i>Varamedlemmer</i>
Svein Roald Hansen (A), leder	Steinar Gullvåg (A)
Harald T. Nesvik (FrP), nestleder	Irene Johansen (A)

Laila Gustavsen (A)

Laila Marie Reiertsen
(FrP)

Jan Tore Sanner (H)

Gina Knutson Barstad
(SV)

Kåre Simensen (A)

Jørund Rytman (FrP)
Torgeir Trældal (FrP)

Nikolai Astrup (H)

Siri A. Meling (H)

Geir Pollestad (Sp)

Laila Dávøy (KrF)

Borghild Tenden (V)

Stortingets EFTA EØS-delegasjon er formelt tre parlamentarikerkomiteer. For det første en «Committee of Members of Parliament of the EFTA Countries», forkortet EFTA CMP, som består av nasjonalforsamlingsrepresentanter fra de fire EFTA-statene Norge, Island, Liechtenstein og Sveits. Denne komiteen ble formelt opprettet i 1977, men har røtter tilbake til 1963.

Ved ikrafttreden av EØS-samarbeidet 1. januar 1994 opprettet man samme måned en «Committee of Members of Parliament of the EFTA States», forkortet EFTA MPS, som utgjøres av nasjonalforsamlingsrepresentanter fra de tre EFTA-statene i EØS Norge, Island og Liechtenstein. Her har sveitsiske representanter observatørstatus. Disse to komiteene møtes sammen.

Parlamentarikersamarbeidet i EFTA er hjemlet i Anneks S til EFTA-konvensjonen av 1960, revidert i 2001.

For det tredje er det en egen EØS-parlamentarikerkomité hjemlet i EØS-avtalen. Delegasjonene til denne komiteen fra de tre EFTA-statene i EØS møtes sammen med representanter for Europaparlamentet som har en delegasjon for EØS-samarbeidet. Også her har representantene fra Sveits i EFTA CMP

observatørstatus. Det har for øvrig vært regelmessige møter mellom EFTA-parlamentarikerne og representanter for Europaparlamentet siden 1981.

Den felles EØS-parlamentarikerkomiteen kommer i tillegg til det allerede etablerte, bilaterale samarbeidet mellom Stortinget og Europaparlamentet. Fra 2004 er én delegasjon fra Europaparlamentets side oppnevnt til begge fora.

Gjennom oppfølgingen av St.meld. nr. 23 (2005–2006) Om gjennomføring av europapolitikken, jf. Innst. S. nr. 115 (2006–2007), har Stortinget lagt fornyet vekt på behandling av europaspørsmål. Målet er utdypet innsikt og tidlig involvering fra Stortingets side. Dertil kommer utenriksministeren fra og med 2007 halvårlig til Stortinget med en egen redegjørelse for EU/EØS-politiske spørsmål, etterfulgt av debatt. Etter valget i 2009 tok leder for Stortingets EFTA EØS-delegasjonen valgperioden 2005–2009, Svein Roald Hansen, også leder for delegasjonen i valgperioden 2009–2013, initiativ til å utvide antall varamedlemmer i delegasjonen fra 6 til 10 fra og med oktober 2009. Det med bakgrunn i et ønske om å gi de faste komiteer ytterligere mulighet til aktivt engasjement i særlig sentrale EU/EØS-saker. Videre har delegasjonen og dets enkeltrepresentanter aktivt benyttet de ulike møteplasser og muligheter for kontakt med europaparlamentarikere i 2009 til å ta opp aktuelle EU/EØS-relevante saker.

EFTA-parlamentarikerkomiteene

EFTA-parlamentarikerkomiteenes oppgave er å drøfte EFTA-samarbeidets og EØS-avtalens utvikling og europapolitiske emner og virke som et konsultativt organ overfor EFTAs råd (ministrene). Man drøfter også den politiske utviklingen i de fire EFTA-statene. I forbindelse med de to EFTA-ministermøtene i året avholdes eget møte mellom parlamentarikerne og regjeringsmedlemmer fra EFTA-statene. Det avholdes eget møte mellom parlamentarikerne og EFTAs konsultative komité for arbeidslivets parter.

De to EFTA-komiteene CMP og MPS hadde i 2009 møte i Brussel/Strasbourg 24.–26. mars, på Hamar 22.–23. juni og i Genève 17.–18. desember. Møtene i mars, juni og desember ble avholdt i tilknytning til EFTA-ministermøter, og det var da fellesmøte med ministrene. Nærings- og handelsministeren representerer norsk regjerings side i disse møtene. CMP/MPS-møtet i oktober ble avholdt i forbindelse med møtet i Den felles EØS-parlamentarikerkomiteen i hhv. Brussel/Strasbourg og Trondheim, hvor Europaparlamentets SINEEA-delegasjon inngår. I tillegg ble det avholdt, for første gang, et eget møte 16. november i Brussel mellom EØS-ministrene (utenriksministere) og EFTA-parlamentarikerkomiteen og EFTAs konsultative komité, for en

gjennomgang og dialog om rene EØS/EU-saker. Dette skjedde etter initiativ fra EFTA-parlamentarikerkomiteen. Komiteen møtte dessuten EFTAs konsultative komité til felles drøftelse under juni-møtet.

I EFTA-parlamentarikerkomiteenes møter i 2009 ble følgende særskilte emner drøftet med ulike resurspersoner, eksempelvis kommissærene Ferrero-Waldner og Piebalgs, som inviterte gjester:

Mars-møtet:

- Miljøstandarder og arbeidsstandarder i frihandelsavtaler
- Status EØS-samarbeidet
- Energisikkerhet
- Arbeidsmarkedsspørsmål og EØS: utsendingsdirektivet
- Forslag til forbud mot omsetning og transitt av selprodukter
- Revisjon av komiteenes forretningsorden.

Juni-møtet:

- Status for forhandlinger om ulike frihandelsavtaler
- EFTAs arbeidsgrupper for miljø- og arbeidsstandarder i frihandelsavtaler
- EØS-landenes implementering av felles regelverk.

Oktober-møtet:

- Arbeidsmarkedsspørsmål og EØS: utsendingsdirektivet
- Aktuelle saker og utviklingen i EØS-samarbeidet
- Situasjonen på Island og landets EU-søknad
- EØS og den globale finanskrisen
- EØS og regionalt samarbeid og påvirkning

Desember-møtet:

- Status i ulike frihandelsforhandlinger
- Færøyenes søknad om medlemskap i EFTA
- De nasjonale parlamenters rolle etter Lisboa
- Den globale finanskrisen.

I tillegg møttes byrået, komiteenes formannskap, i forkant av hvert møte i EFTA-parlamentarikerkomiteene for å forberede det forestående møtet. Fra norsk side deltar delegasjonsleder Hansen og nestleder Nesvik, foruten delegasjonens faste sekretærer.

I 2009 var på nytt EFTAs tredjelandsforbindelser en hovedsak og er et kjernepunkt for EFTA-samarbeidet i firelandskretsen. Spørsmålet om miljø- og arbeidsstandarder i frihandelsavtaler, stod også sentralt. I tillegg ble spørsmålet om bruk av EFTA-landenes språk i ESAs publikasjoner igjen reist.

Ved årsskiftet har EFTA inngått 20 frihandelsavtaler. Avtalen med Canada ble etter mange års for-

handlinger undertegnet i januar 2008. En avtale med Colombia ble undertegnet i november 2008, men er ikke ratifisert. En avtale med Peru er likeledes ferdigforhandlet, men ikke ratifisert.

Forhandlinger med India ble igangsatt i oktober 2008. Videre pågår det forhandlinger med Algerie, Thailand, Ukraina og Hong Kong. Med Russland og Ukraina, begge interessante markeder, avventer man foreløpig disse landenes WTO-medlemskap, samt en klargjøring av hvilke konsekvenser den annonserte tollunionen mellom Russland, Hviterussland og Kasakhstan vil ha for dette. Overfor Indonesia avventer man fortsatt indonesisk side. Island har innledet forhandlinger med Kina og Japan. Norge har innledet forhandling med Kina. Hvorvidt enkeltstater i EFTA skal forhandle med land bilateralt, er emne for diskusjon.

I tillegg til de faste møtene besøker EFTA-parlamentarikerne med jevne mellomrom land av relevans i frihandelssammenheng. Fra norsk side deltar i regelen delegasjonens leder og nestleder. I oktober 2009 besøkte man Russland.

EFTA CMP, der altså Sveits har fullt medlemskap, har på rotasjonsbasis sveitsisk nestleder eller leder. I 2009 ble således CMP ledet av Brigitta Gadiant, Sveits, og MPS av Harry Quaderer, Liechtenstein.

På ministermøtet i Genève 17. desember 2009 besluttet rådet å nedsette en arbeidsgruppe som skal analysere de fremtidige perspektiver for EFTA, blant annet i lys av Islands søknad om EU-medlemskap. Den norske regjeringen har også nedsatt et forskningsbasert utvalg som skal vurdere erfaringene med EØS-avtalen etter 15 års virke.

EØS-parlamentarikerkomiteen

EØS-parlamentarikerkomiteen «skal ved dialog og debatt bidra til en bedre forståelse mellom Fellesskapet og EFTA-statene på de områder som omfattes av denne avtale», heter det i EØS-avtalens artikkel 95. Denne komiteen «kan gi uttrykk for sine synspunkter i form av rapporter eller resolusjoner». Den skal «særlig behandle EØS-komiteens årsberetning [–] om hvordan avtalen virker og utvikler seg». I hvert møte drøftes således EØS-avtalens utvikling og oppfølging av resolusjoner vedtatt på det foregående EØS-parlamentariker møtet.

Hovedbildet fra årsrapportene er at EØS-avtalen fungerer godt.

Komiteen har et likt antall medlemmer fra EFTA-siden i EØS og fra Europaparlamentet, for tiden 12 på hver side, hvorav seks fra Norge, som fremgår over. I regelen deltar også en representant for EØS-rådets formannskap som går på omgang mellom EFTA-siden i EØS og EU, for EØS-komiteen og for EFTAs

overvåkingsorgan ESA. Sveitsiske parlamentarikere har observatørstatus.

EØS-parlamentarikerkomiteen møttes i 2009 i Brussel/Strasbourg 24.–26. mars og i Trondheim 27.–29. oktober. I parlamentarikerkomiteen ble særskilte temaer drøftet i 2009. På disse tema utformes det i noen tilfeller rapporter og resolusjoner som det voteres over. I 2009 gjaldt dette følgende:

Mars-møtet:

- EØS-komiteens årsrapport om EØS-avtalens virke i 2008 (Svein Roald Hansen, Norge, og Bilyana Raeva, Bulgaria)
- The EEA and the Global Financial Crisis: The Case of Iceland (Katrin Juliusdottir, Island, og Diana Wallis, Storbritannia).

Oktober-møtet:

- Labour Market Issues in the EEA: Posted Workers and the Freedom to Provide Services (Steinar Gullvåg, Norway, og Cathrine Sthiler, Storbritannia)
- The EEA and the Global Financial Crisis: Promoting recovery (Arni Thor Sigurdsson, Island, og Paul Rübiger, Østerrike).

Dessuten drøftes utviklingen i EØS-samarbeidet som sådan og oppfølgingen av tidligere resolusjoner. Resolusjonene blir oversendt EØS-rådets formann, EU-rådets formann, EØS-komiteen, EFTA-landenes parlamentspresidenter, Europaparlamentets president, utenrikskomité og relevante fagkomité og EFTAs overvåkingsorgans president. I 2009 ble EØS-parlamentarikerkomiteen ledet av Harry Quaderer, Liechtenstein.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Laila Gustavsen, Eva Kristin Hansen, Svein Roald Hansen, Sverre Myrli, Tore Nordtun og Helga Pedersen, fra Fremskrittspartiet, Jan Arild Ellingsen, Morten Høglund, Siv Jensen, Peter N. Myhre og Karin S. Woldseth, fra Høyre, Peter Skovholt Gitmark, Ivar Kristiansen og lederen Ine M. Eriksen Søreide, fra Sosialistisk Venstreparti, Bård Vegar Solhjell, fra Senterpartiet, Trygve Slagsvold Vedum, og fra Kristelig Folkeparti, Dagfinn Høybråten, mener Stortingets delegasjon til EFTA-parlamentarikerkomiteene og Den felles EØS-parlamentarikerkomiteen har en viktig oppgave i forhold til Stortingets europapolitiske arbeid. Delegasjonen vil i mange sammen-

henger kunne være bindeleddet mellom Stortinget og de øvrige EFTA-landenes parlamenter og mellom Stortinget og Europaparlamentet.

Europaparlamentet får en stadig viktigere rolle når det gjelder utforming av EØS-relevant regelverk. I den sammenheng mener komiteen at Stortingets relasjoner med Europaparlamentet må styrkes. Komiteen mener delegasjonen til Den felles EØS-parlamentarikerkomiteen er viktig i dette arbeidet.

Komiteen har merket seg at det i de ulike parlamentarikerkomiteene i 2009 har vært behandlet og debattert en rekke viktige europapolitiske spørsmål. Utfordringen for Stortinget og delegasjonen er å medvirke til at det som skjer av arbeid i delegasjonen blir gjort kjent for en videre krets på Stortinget. Komiteen mener det er positivt at antallet vara-

medlemmer i delegasjonen er økt fra 6 til 10 medlemmer, for å sikre at flere av Stortingets komiteer har en tilknytning til delegasjonen.

Komiteens tilråding

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til dokumentet og rå Stortinget til å gjøre følgende

v e d t a k :

Dokument 16 (2009–2010) – årsrapport fra Stortingets delegasjon til EFTA-parlamentarikerkomiteene og Den felles EØS-parlamentarikerkomiteen for 2009 – vedlegges protokollen.

Oslo, i utenriks- og forsvarskomiteen, den 26. mai 2010

Ine M. Eriksen Søreide

leder

Morten Høglund

ordfører